

Kas ir MITRĀJI:

Pēc Ramsāres konvencijas definīcijas mitrāji ir purvi, atklātas ūdens platības, mitri zālāji, vai niedrāji, neatkarīgi no tā, vai tiem ir dabiska izcelsme, vai tie ir pastāvīga rakstura, ar stāvošu vai tekošu ūdeni, saldūdens vai sāļūdens. Dabisko mitrāju galvenie veidi ir piekrastes seklūdeņi, upju grīvas, mitrāji upju ielejās, ezeri un ar tiem saistīti mitrāji un purvi.

Kopējās projekta izmaksas 374 367,80 EUR
Eiropas Reģionālā attīstības fonda
līdzfinansējums, 318 212,63 EUR

Projekta īstenošanas
laiks: 03.04.2018. – 02.04.2020.

Vairāk informācijas: latlit.eu

*Par šīs publikācijas saturu pilnībā atbild Preiļu novada dome
un tas nekādos apstākļos
nav uzskatāms par Eiropas Savienības oficiālo nostāju.*

Gražutes un Sartu reģionālo
parku direkcija (LT)
sartaigrazute.am.lt

Sabiedriskā
organizācija "Dabas
mantojuma fonds" (LT)
www.gpf.lt

Dabas aizsardzības
pārvalde (LV)
www.daba.gov.lv

Biržu reģionālā parka
direkcija (LT)
www.birzuparkas.lt

Viesītes novada
pašvaldība (LV)
www.viesites.lv

Preiļu novada
pašvaldība (LV)
www.preili.lv

Dabas daudzveidība purvā

Projekta OPEN LANDSCAPE pieredze purvu saglabāšanā

Latvijā un Lietuvā aizsargājamus purvus negatīvi ietekmē aizaugšana ar krūmiem un kokiem. Bieži aizaugšanas iemesls ir nosusināšana – meliorācijas grāvji purvā vai tā tuvumā. Koku un krūmu augšanu veicina arī barības vielu uzkrāšanās zemesdē – eitrofikācija. Zāļu purvi aizaug, ja tajos pārtrauc iepriekšējo apsaimniekošanu – sienu pļaušanu un izvešanu. Aizaugušā purvā vairs nav piemērotu dzīvotņu mitrājiem raksturīgajiem retajiem augiem un dzīvniekiem. Ietiekme let bojā pats purva biotops – straujāk sadalās kūdras slānis un purvs pārtop mitrā mežā. Atklātas ainavas un dabas daudzveidības uzturēšanai mitrājus apsaimnieko, nozāģējot kokus un krūmus, pļaujot niedres, zāli un grīšļus. Koksni, zarus, lapas un sienu no purva jāizvāc, lai samazinātu barības vielu apriti purvā. Purva saglabāšanai ilgtermiņā jānovērš nosusināšanas ietekme. Parasti to dara, aizdambējot grāvjus, lai novērstu ūdens izplūšanu no purva. Šie darbi veicami tikai pēc rūpīgas izvērtēšanas, plānošanas un projekta saskaņošanas.

Projekts OPEN LANDSCAPE

Lai apgūtu prasmes apsaimniekot purvus un atgrieztu purviem dabas daudzveidībai nepieciešamās atklātas platības, Latvijas un Lietuvas zinātnieki, pašvaldības, nevalstiskās organizācijas un atbildīgās valsts institūcijas īsteno Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības projektu "OPEN LANDSCAPE" (Atklāta ainava). Projekta mērķis: izveidot kopīgu metodoloģiju mitrāju biotopu apsaimniekošanai Latvijas-Lietuvas pierobežas reģionos.

Sasniegtie rezultāti

Pieredzes apmaiņa un sabiedrības iesaistīšana

Tā kā projektā iesaistītas gan pašvaldības, gan aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekotāji, gan zinātnieki, savstarpēja pieredzes apmaiņa par mitrāju apsaimniekošanas praktiskajiem un zinātniskajiem aspektiem sniedza daudz vērtīgu atziņu, lai uzsāktu un turpinātu purvu apsaimniekošanu dabas daudzveidības saglabāšanai. Pašvaldību iedzīvotāji piedalījās semināros un sanāsmēs, uzzinot par dabas vērtībām purvos.

Noorganizēts trīs dienas ilgs pieredzes apmaiņas brauciens, apmeklējot Latvijas un Lietuvas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (34 dalībnieki). Notikusi ekspertu tikšanās Sartos (Lietuva), semināri pašvaldību speciālistiem, zemes īpašniekiem un iedzīvotājiem Viesītes pilsētā un dabas liegumā "Aizdumbles purvs" (Latvija), Sartu un Gražutes reģionālā parka teritorijā (Lietuva), vairākas projekta partneru tikšanās un viedokļu apmaiņa.

Viesītes novada domes telpās izveidota un aprīkota ar datortehniku, mēbelēm, stendu brošūrām un lielformāta fotogrāfijām vides izglītības telpa ("Zaļās izglītības stūritis").

Biotopu kartēšana un metodoloģijas izstrāde

Bioloģiskās daudzveidības izvērtējums, izplatības un aizsardzības statusa noteikšana pēc EUNIS metodikas veikta Sartu un Gražutes reģionālā parka, kā arī Biržu reģionālā parka (Lietuva) izvēlētajās pilotteritorijās. Veikts salīdzinājums ar Eiropas Savienības aizsargājamo biotopu kartējumu dabas liegumos "Supes purvs" un "Pelēču ezera purvs".

Sagatavotas atskaites "Mitrāju dzīvotņu apsaimniekošanas instrumentu, metožu un sistēmu izveidošana" par pieredzi Latvijā un Lietuvā, "Atklātu mitrāju biotopu daudzveidība, izplatība un stāvoklis Latvijā un Lietuvā".

Plānošanas dokumenti

Sagatavoti dabas aizsardzības plāni dabas liegumiem "Supes purvs" un "Pelēču ezera purvs". Tāpat izstrādāti detāli plāni mitrāju apsaimniekošanai projekta ietvaros:

- dabas liegums "Supes purvs" – 5 ha platība
- dabas liegums "Pelēču ezera purvs" – 5 ha platība
- dabas liegums "Aizdumbles purvs" (Latvija) – 1 ha platība
- Sartu un Gražutes reģionālajā parkā – trijās dažādās purvu platībās (3,44 ha; 0,56 ha; 0,60 ha)

Projekta ilgtspējai sagatavots tehniskais projekts izziņas takas (stāvlaukums, stendi, taka ar koka segumu) izveidei dabas liegumā "Pelēču ezera purvs", ko saskaņā ar vienošanos izveidos AS "Latvijas valsts meži" pēc projekta beigām.

Praktiskā apsaimniekošana

Novākti koki un krūmi, kā arī nopļauta zāle trijos dažādos purva biotopos, kopā 4,6 ha platībā Sartu un Gražutes reģionālajā parkā. Darbi veikti, izvēcot biomasu no mitrāja teritorijas.

Uzsākti sagatavošanās darbi apsaimniekošanai dabas liegumiem "Supes purvs", "Aizdumbles purvs" un "Pelēču ezera purvs".

Turpmākās projekta aktivitātes:

- Apsaimniekošanas pasākumu turpināšana 3 demonstrējumu teritorijās Latvijā.
- Metodoloģijas izstrāde mitrāju biotopu atjaunošanas/apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes novērtēšanai un ilgtermiņa monitoringam.
- Rokasgrāmatas sagatavošana par dažādām pielietotajām mitrāju apsaimniekošanas metodēm Latvijas-Lietuvas pierobežas reģiona īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.
- Apmācību semināru organizēšana ieinteresētajām pusēm (zemes īpašnieki, pašvaldības, atbildīgās iestādes) par mitrāju saglabāšanu un apsaimniekošanu.
- Noslēguma konference.

